

OPNAME EN VERBLIJF MET EEN RECHTERLIJKE MACTIGING

U krijgt deze informatiebrief om een van de volgende redenen:

- er is voor u een rechterlijke machtiging (RM) aangevraagd.
- u bent recent bij WZH opgenomen met een RM.
- u bent vertegenwoordiger van een cliënt voor wie bovenstaande van toepassing is.

In deze informatiebrief leest u wat een RM is en wat daarbij komt kijken.

Soms is het nodig om iemand onvrijwillig op te nemen, om ernstig nadeel te voorkomen of af te wenden. Het gaat dan om mensen met een verstandelijke beperking, een psychogeriatrische aandoening (bijvoorbeeld dementie) of een daaraan gelijkgestelde aandoening (bijvoorbeeld Niet Aangeboren Hersenletsel), die door hun gedrag hun eigen veiligheid of die van anderen in gevaar brengen. Gaat het om een crisissituatie die direct ingrijpen vereist? Dan gebeurt dat met een spoedmaatregel. De Wet zorg en dwang (Wzd) noemt dat een inbewaringstelling (IBS). In alle andere gevallen is een RM nodig. In deze brief leest u wat de Wet zorg en dwang (Wzd) over een RM zegt en wat daarbij komt kijken. Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief, neem dan contact op met de behandelend arts.

DE BETEKENIS VAN ERNSTIG NADEEL IN DE WET ZORG EN DWANG (Wzd)

- Levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, (im)materiële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of 'maatschappelijke teloorgang', ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander;
- De veiligheid van de cliënt wordt bedreigd, al dan niet onder invloed van een ander;
- Het gedrag van de cliënt is zo hinderlijk dat het agressie van anderen oproept;
- De algemene veiligheid van personen of goederen is in gevaar.

WAT HOUDT HET IN?

De rechter beoordeelt en beslist of een RM nodig is naar aanleiding van een verzoek van het Centrum Indicatiestelling Zorg. Een RM kan worden verleend aan een cliënt die:

- Nog thuis woont;
- Al is opgenomen met een RM (als verlenging van de bestaande machtiging);
- Al is opgenomen met een inbewaringstelling;
- Al is opgenomen met een besluit tot opname en verblijf door het CIZ;
- Al vrijwillig is opgenomen en zich inmiddels verzet.

Voor al deze vormen is de procedure hetzelfde. Voor het verlenen van een RM gelden de volgende voorwaarden:

- De cliënt om wie het gaat heeft een verstandelijke beperking, een psychogeriatrische aandoening of een daarmee gepaard gaande psychische stoornis (of een combinatie daarvan). Sinds enige tijd is het ook mogelijk om (onder voorwaarden) voor andere psychische stoornissen een RM aan te vragen.
- Het gedrag van de cliënt leidt tot ernstig nadeel;

- De cliënt of zijn vertegenwoordiger verzet zich tegen opname en verblijf in een geregistreerde accommodatie, of de voortzetting van het verblijf.
- Er zijn geen minder ingrijpende alternatieven om ernstig nadeel te voorkomen of zo snel mogelijk te stoppen.
- Het ernstig nadeel hoeft nog niet te hebben plaatsgevonden.
- De onvrijwillige opname is noodzakelijk en geschikt om ernstig nadeel te voorkomen of af te wenden.

De vertegenwoordiger volgens de Wzd

- de wettelijk vertegenwoordiger van de cliënt, of (als die ontbreekt):
- de persoon die door de cliënt schriftelijk is gemachtigd in zijn plaats te treden, of (als die ontbreekt of niet optreedt):
- de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, of (als die ontbreekt of niet wenst op te treden):
- een ouder, kind, broer, zus, grootouder of kleinkind van de cliënt.

DE AANVRAAG

Meestal wordt de RM door de zorgaanbieder (in uw geval dus WZH) aangevraagd bij het CIZ. Voor de aanvraag is nodig dat een onafhankelijk arts heeft vastgesteld dat een cliënt voldoet aan de voorwaarden van de RM. Hiervoor bezoekt de arts de cliënt en vult (indien aan de voorwaarden is voldaan) deze de medische verklaring in die wordt opgestuurd naar het CIZ.

Soms vloeit een RM-aanvraag voort uit een beoordeling voor het verkrijgen van een besluit tot opname en verblijf (de 'artikel 21'-toetsing die het CIZ doet bij elke cliënt die opgenomen moet worden op een psychogeriatrische afdeling). Als de cliënt tijdens deze beoordeling verzet toont tegen opname, zet het CIZ automatisch een RM-aanvraag in gang.

HOE VERLOOPT DE PROCEDURE?

Bij het CIZ

Het CIZ toetst de aanvraag en dient een verzoek in bij de rechter als er grond is om aan te nemen dat de opname en het verblijf of de voortzetting van het verblijf onvrijwillig is, er sprake is van ernstig nadeel door het gedrag van de cliënt en dat opname en verblijf noodzakelijk en geschikt is om het ernstig nadeel tegen te gaan. Bij het verzoek levert het CIZ de medische verklaring van de onafhankelijk arts aan bij de rechtbank. Dat gebeurt zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen drie weken na de aanvraag. Als iemand al is opgenomen met een inbewaringstelling, dan moet het verzoek binnen een week na de aanvraag zijn ingediend bij de rechter. Gaat het om een verlenging, dan moet het verzoek uiterlijk acht weken voor het aflopen van de vorige machtiging worden gedaan.

De rechtszitting

Op basis van het verzoekschrift van het CIZ beoordeelt de rechter of een RM aan de cliënt wordt verleend. Hiervoor hoort de rechter de cliënt als die onder curatele staat of een mentor heeft. Ook dan is iemand volgens de Wzd bekwaam om zelf op te treden en gehoord te worden. De rechter gaat, samen met de griffier, naar de cliënt toe (of er volgt een telefonische zitting zoals tijdens de coronapandemie). De cliënt krijgt (kosteloos) een advocaat toegewezen via de Raad voor de Rechtsbijstand. De advocaat zoekt contact met de cliënt voorafgaand aan de zitting. Tijdens de zitting is altijd een behandelaar aanwezig (de arts of psycholoog). Wanneer u als vertegenwoordiger bij de zitting aanwezig wenst te zijn, verzoeken wij u dit vooraf uitdrukkelijk aan de behandelend arts te melden. Let wel: de zittingsdatum en tijd wordt gewoonlijk slechts enkele dagen van te voren gecommuniceerd met de behandelaren, de rechtbank geeft geen mogelijkheid om te schuiven.

Zo nodig vraagt de rechter extra informatie op of laat hij aanvullend onderzoek doen. Hij roept de deskundigen en getuigen op die de cliënt heeft opgegeven. Ook kan hij de arts die de medische verklaring heeft opgesteld en de aanvrager verplichten voor de rechtbank te verschijnen. Als de betrokken cliënt niet aanwezig kan zijn bij het horen van anderen, wordt hij op de hoogte gesteld van de bevindingen. Hij (of zijn advocaat) krijgt de mogelijkheid om daarop te reageren.

De rechter neemt zo snel mogelijk een besluit. Gaat het om iemand die al is opgenomen? Dan beslist de rechter binnen drie weken nadat het verzoek is ingediend. Als de cliënt is opgenomen met een inbewaringstelling, beslist de rechter binnen drie werkdagen. In het besluit staan de redenen voor het wel of niet afgeven van de RM of het afwijken van de gewenste duur. De griffier van de rechtbank stuurt een afschrift van het besluit aan de cliënt zelf, zijn advocaat, de ouders die het gezag uitoefenen, de echtgenoot of andere levensgezel, degene die de cliënt verzorgt, de vertegenwoordiger, de aanvrager, het CIZ, de eventuele zorgaanbieder en Wzd-functionaris. Als de rechter geen machtiging afgeeft, stuurt de griffier een afschrift aan de betrokken arts. Ook de medische verklaring van de onafhankelijke arts wordt dan meegestuurd.

HOE LANG IS DE MACHTIGING GELDIG?

De RM heeft een geldigheidsduur van maximaal zes maanden. Indien een cliënt al op grond van een machtiging tot opname en verblijf in een accommodatie verblijft kan de rechter een verlenging van de machtiging verlenen waarbij de nieuwe machtiging een duur heeft van maximaal vijf jaar.

VERLOF EN ONTSLAG

Voor cliënten die zijn opgenomen middels een RM gelden regels rondom verlof en ontslag. Met verlof bedoelen we: het zich buiten de instelling begeven, onafhankelijk met wie dit is (een blokje om met een familielid valt ook onder verlof).

De zorgaanbieder verleent verlof voor zover dit verantwoord is. Het verlenen van verlof geschiedt op initiatief van de zorgaanbieder of op verzoek van de cliënt of zijn vertegenwoordiger. Als iemand zelf vraagt om verlof overlegt de zorgaanbieder met de vertegenwoordiger. De Wzd-functionaris (een daartoe aangewezen onafhankelijk specialist ouderengeneeskunde of GZ-psycholoog binnen WZH) dient schriftelijk toestemming verleend te hebben voor het verlof. Bij WZH is het de behandelend arts die namens de zorgaanbieder het verlof verzoek indient bij de de Wzd-functionaris.

Ook voor ontslag is toestemming van de Wzd-functionaris nodig. Meer informatie over de Wzd en de regels rondom verlof en ontslag vindt u op www.dwangindezorg.nl/wzd.

GEEN HOGER BEROEP

Tegen het oordeel van de rechter is geen hoger beroep mogelijk. Cassatie bij de Hoge Raad is wel mogelijk.

KLACHTRECHT

Op beslissingen over verlof en ontslag (en diverse andere zaken) is het klachtrecht Wzd van toepassing. Voor meer informatie over het klachtrecht verwijzen wij u naar de klachtenfolder van WZH of naar de volgende website <https://www.wzh.nl/wzh/dit-zijn-wij/kwaliteit-en-clienttevredenheid/klachten>.

CLIËNTENVERTROUWENSPERSOON

Graag wijzen wij u ook op de mogelijkheid tot bijstand door een cliëntvertrouwenspersoon (cvp). Deze persoon geeft advies en bijstand over alles wat samenhangt met onvrijwillige zorg, met opname en verblijf in een accommodatie en met het doorlopen van een klachtenprocedure.

Deze ondersteuning is kosteloos. Het telefoonnummer is 088 678 1000. Hun website: <https://www.zorgstem.nl/>.

